

N:o 29.

Ank. till Riksd. kansli den 15 maj 1895, kl. 4 e. m.

Betänkande, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande.

Sedan summan af den bevillning, som erfordras till fyllande af statsverkets behof, blifvit, på statsutskottets hemställan, af Riksdagen fastställd till 6,350,000 kronor, åligger det bevillningsutskottet att afgifva förslag till denna bevillnings utgörande; och får utskottet i sammanhang dermed jemväl afgifva yttrande öfver tvenne rörande detta ämne väckta, till utskottet hänvisade motioner, för hvilkas innehåll här nedan närmare redogöres.

Enligt statskontorets vid Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof fogade inkomstberäkning för år 1896 har bevillningen af fast egendom samt af inkomst utgjort:

| | |
|--|------------------|
| år 1891 | kronor 4,321,040 |
| „ 1892 | „ 4,354,032 |
| „ 1893 | „ 5,114,174 |
| eller i medeltal för dessa tre år..... | „ 4,596,415. |

Beträffande denna, i riksstaten för år 1895 med 5,000,000 kronor upptagna inkomstitel har statskontoret hemställt, att densamma måtte för år 1896 beräknas till enahanda belopp som för innevarande år.

Kongl. Maj:ts i öfverensstämmelse härmed gjorda förslag, att nämnda statsinkomst för nästkommande år måtte beräknas till 5,000,000 kronor, anser sig utskottet böra biträda, då afkastningen af denna bevillning, hvilken, enligt det af statskontoret upprättade generalsamman-

drag, år 1894 uppgick till 5,375,015 kronor, med trygghet bör kunna antagas icke komma att understiga det af Kongl. Maj:t föreslagna beloppet.

Till betäckande af de för år 1896 beslutade statsutgifterna erfordras emellertid ytterligare ett belopp af 1,350,000 kronor.

I fråga om sättet för betäckande af det utgiftsöfverskott, som vid uppgörande af Kongl. Maj:ts förslag till statsreglering för år 1896 beräknats skola uppkomma, eller 4,500,000 kronor har, enligt det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokoll, chefen för finansdepartementet, under erinran om den på nämnda år belöpande kostnaden för de vid 1892 års urtima riksdag beslutade försvars- och skatteregleringsåtgärderna, anført, att det otvifvelaktigt vore med den af Kongl. Maj:t och Riksdagen samstämmigt uttalade grundsats, att grundskatterna borde ersättas och medel till lindringar i rustnings- och rote-ringsbesvären anskaffas icke genom indirekta konsumtionsskatter, utan genom direkta och förmögenhetsskatter, mest öfverensstämmande, att den fastighets- och inkomstskatt, som under form af tilläggsbevillning de senaste åren uttagits, fortfarande bland statsinkomsterna bibehölles.

Beträffande anordnandet af denna beskattning, anför departementschefen vidare:

»I den till 1894 års Riksdag aflåtna nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof beräknade Eders Kongl. Maj:t tilläggsbevillningen, föreslagen att utgå med en krona för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst, till ett belopp af 4,400,000 kronor, hvilken beräkning af Riksdagen höjdes till 4,900,000 kronor, beroende deraf att, medan Eders Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med Sin till 1893 års Riksdag aflåtna framställning, föreslagit, att fullständig befrielse från tilläggsbevillningen måtte medgifvas dem, hvilka för inkomst vore taxerade till belopp, understigande 1,200 kronor, samt att för inkomst uppgående till 1,200 kronor, men understigande 1,800 kronor, endast skulle utgöras half tilläggsbevillning eller 50 öre för bevillningskrona, Riksdagen ej medgaf annan lindring vid tilläggsbevillningens utgörande, än att de, hvilka för inkomst vore taxerade till belopp, understigande 800 kronor, befriades från tilläggsbevillningens utgörande.

Då inkomsttiteln bevillning af fast egendom samt af inkomst för år 1896 beräknats till 5,000,000 kronor och det statsbehof, som är afsedt att fyllas medelst tillägsbevillning, uppgår till 4,500,000 kronor, skulle alltså en tillägsbevillning af 90 procent, under förutsättning att den utginge efter samma grunder som bevillningen, vara tillräcklig att fylla sagda behof. Å andra sidan bör märkas, att det afdrag från den

påräkneliga inkomsten af tilläggsbevillningen, som med tillämpning af de utaf Eders Kongl. Maj:t vid 1893 och 1894 årens riksdagar föreslagna grunder för befrielse från eller lindring i skatten kunde beräknas uppkomma, enligt en i statsrådsprotokollet för den 14 januari 1893 innefattad utredning uppskattades till 500,000 kronor och att således en tilläggsbevillning af 100 procent, vid hvars utgörande medgåfves sagda lättnader, jemväl skulle lemna det erforderliga inkomstbeloppet. Vid sådant förhållande synes mig valet af det senare alternativet bäst öfverensstämma med den af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen vid beslutandet af 1892 års reformer i härordning och skatteväsende uttalade grundsats, att de lägst beskattade inkomstkategorierna borde i möjligaste mån skonas.»

I öfverensstämmelse med hvad departementschefen sålunda förordat har Kongl. Maj:t i proposition n:o 17, af den 15 sistlidne januari föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1896 bevilja en särskild tilläggsbevillning af 4,500,000 kronor att, utan sammanblandning med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af nämnda års bevillningstaxering utgå med en krona för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst, dock så att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevillningsförfordning lindring i bevillningen eger rum, skola, då inkomsten icke uppgår till 1,200 kronor, från tilläggsbevillningens utgörande vara befriade och, då inkomsten uppgår till 1,200 kronor, men icke till 1,800 kronor, erlægga tilläggsbevillning med endast 50 öre för bevillningskrona; börande denna tilläggsbevillning på enahanda sätt som bevillningen af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de under år 1897 infallande uppboresstämmor uppbäras samt i behörig ordning redovisas.

I likhet med Kongl. Maj:t anser utskottet, att det belopp, som för statsutgifterna under nästkommande år erfordras utöfver tillgängliga och förut påräknade tillgångar, bör uttagas genom tilläggsbevillning, men då det belopp, som återstår att genom sådan bevillning uppbringa, är väsentligt mindre än hvad Kongl. Maj:t beräknat, kan den af Kongl. Maj:t föreslagna procentsatsen betydligt nedsättas.

Huru stor denna nedsättning må kunna göras, beror naturligtvis på de grunder, som tillämpas för skattens uttagande. Senast nästlidet år, då Kongl. Maj:t föreslagit enahanda grunder för tilläggsbevillningens utgörande som nu, fann Riksdagen, i enlighet med utskottets hemställan, sig icke böra medgifva en mera utsträckt frihet i afseende å befrielse från eller lindring i denna skatt än den vid 1892 års urtima

riksdag beslutade. Det ansågs nemligen, att Riksdagen, i afvaktan på det väntade förslaget till ändringar i bevillningsförordningen, borde i möjligaste mån undvika ändringar i gällande bestämmelser. Då emellertid berörda förslag icke heller i år kunnat föreläggas Riksdagen till pröfning, synes det utskottet icke vara skäl att längre undanskjuta en nödig modifikation i grunderna för tilläggsbevillningens utgörande; och anser sig utskottet fördenskull icke böra ifrågasätta någon inskränkning i den rätt till befrielse från eller lindring i tilläggsbevillningen, som Kongl. Maj:t föreslagit. Det återstår emellertid för utskottet att i detta sammanhang afgifva yttrande öfver en af ofvan berörda motioner, nemligen den inom *Andra Kammaren* väckta n:o 44, af herr *Ollas A. Ericsson*.

I sagda motion, i hvars syfte två andra af nämnda kammares ledamöter instämt, föreslås, »att under förutsättning att Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts proposition angående en tilläggsbevillning för 1896, Riksdagen dervid må föga de tillägg, att äfven egare af jordbruksfastighet och annan fastighet, hvars taxeringsvärde understiger 1,500 kronor, måtte befrias från denna tilläggsbevillnings utgörande, medan egare af enahanda fastighet, hvars taxeringsvärde uppgår till 1,500 kronor, men understiger 3,000 kronor, må utgöra endast half tilläggsbevillning».

I afseende härå vill utskottet, i likhet med 1893 års Riksdags bevillningsutskott, som hade att yttra sig öfver ett af samme motionär framställt, lika lydande förslag, erinra, att man från fastighetens taxeringsvärde icke kan med säkerhet sluta till egarens personliga förhållanden. Ehuru en person eger en högt taxerad fastighet, kan ju hans behållna inkomst möjligen vara ingen eller mycket obetydlig, likasom å andra sidan en till ett jemförelsevis litet belopp uppskattad fastighet mången gång kan tillhöra en välmående person, eller flera sådana fastigheter, måhända belägna inom olika kommuner, vara förenade i samma persons hand.

Utskottet kan därför icke med anledning af ifrågavarande motion förorda någon ändring i de af Kongl. Maj:t föreslagna grunderna för tilläggsbevillningens utgörande.

Vid sådant förhållande och då det belopp, som nu skall genom tilläggsbevillning fyllas, utgör endast 30 procent af hvad Kongl. Maj:t i sådant afseende beräknat, lär denna beskattning böra bestämmas till endast 30 öre per bevillningskrona.

I en inom *Första Kammaren* väckt motion, n:o 3, har herr *von Strokirch* anfört, att, sedan Riksdagen genom åtagandet af ny arfsskatt

och nya stämpelskatter i väsentlig mån redan infriat uttalandet, att grundskatterna borde ersättas samt medel till lindringen i rustnings- och roteringsbesvärerna anskaffas icke genom indirekta konsumtionsskatter, utan genom direkta och förmögenhetsskatter, det endast vore en gärd af rättvisa och billighet, att tilläggsbevillningen minskades med åtminstone ett belopp, motsvarande den summa, som för aflösning af grundskatterna samt lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna komme att för år 1896 ur de nya direkta skatterna utgå; och har motionären i öfverensstämmelse härmed föreslagit, »att Riksdagen vid beräkningen af statsverkets inkomster måtte minska den för år 1896 föreslagna tilläggsbevillningen med 1,800,000 kronor, utgörande skilnadssumman mellan den vid 1893 års riksdag beräknade stämpelskatten, 3,500,000 kronor, och den för år 1896 föreslagna, 5,300,000 kronor».

Då den förutsättning, från hvilken motionären utgått, eller att hela den summa, som enligt Kongl. Maj:ts förslag till statsreglering skulle genom tilläggsbevillning anskaffas, vore för statens reglerande nödig, numera icke är för handen, utan statsverkets behof medgifva, att den föreslagna tilläggsbevillningen nedsättes med icke mindre än 3,150,000 kronor, lär motionärens ifrågavarande yrkande icke påkalla något vidare yttrande från utskottets sida.

Med afseende å hvad sålunda anfördt blifvit och under erinran, att Riksdagen vid innevarande riksmöte beslutit ändring i §§ 51, 54 och 65 mom. 1 af gällande bevillningsförordning, hemställer utskottet:

1:o) att alla de i nu gällande förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst stadgade afgifts- och procentbelopp, hvilka beräknats lemna en inkomst af 5,000,000 kronor, måtte — under förutsättning att Riksdagen, till täckande af det belopp, som för statsbehofvens fyllande i öfrigt erfordras, åtager sig en särskild tilläggsbevillning — af Riksdagen fastställas;

2:o) att nu gällande förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst måtte, med de vid innevarande riksdag beslutade ändringar i §§ 51 och 54 samt 65 mom. 1 antagas att tjena till efter rättelse för år 1896 och intill slutet af det år, under hvars lopp ny förordning angående denna bevillning varder af Riksdagen fastställd;

3:o) att Riksdagen måtte, med anmälan att Riks-

dagen stadfäst nu gällande förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst med de i punkten 2:o) omförmälda ändringar, att tjena till efterrättelse för år 1896 och intill slutet af det år, under hvars lopp ny förordning angående denna bevillning varder af Riksdagen fastställd, i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t tacktes låta utfärda allmän kungörelse derom;

4:o) att Kongl. Maj:ts proposition angående en särskild tilläggsbevillning för år 1896 måtte på det sätt bifallas, att Riksdagen beslutar att såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1896 bevilja en särskild tilläggsbevillning af 1,350,000 kronor att, utan sammanblandning med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af nämnda års bevillningstaxering utgå med 30 öre för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst, dock så att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevillningsförordning lindring i bevillningen eger rum, skola, då inkomsten icke uppgår till 1,200 kronor, från tilläggsbevillningens utgörande vara befriade och, då inkomsten uppgår till 1,200 kronor, men icke till 1,800 kronor, erlægga tilläggsbevillning med endast 15 öre för bevillningskrona; börande denna tilläggsbevillning på enahanda sätt som bevillningen af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de under år 1897 infallande uppbördsstämmor uppbäras samt i behörig ordning redovisas.

Under förutsättning, att hvad utskottet i punkten 4:o) sålunda hemställt af Riksdagen bifalles, får utskottet vidare hemställa,

5:o) att Riksdagen måtte, med godkännande af nedanstående, af utskottet upprättade förslag till förordning angående ifrågavarande tilläggsbevillnings utgörande, besluta, att denna förordning skall till Kongl. Maj:t öfverlemnas med anhållan, att Kongl. Maj:t tacktes låta densamma till allmän efterrättelse kungöra.

Förordning

angående utgörande af en särskild tilläggsbevillning för år 1896.

Svenska folkets vid lagtima riksmöte i Stockholm nu församlade ombud göra veterligt, att Riksdagen såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1896 beviljat en särskild tilläggsbevillning af 1,350,000 kronor att, utan sammanblandning med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af nämnda års bevillningstaxering utgå med trettio öre för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst, dock så att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevillningsförordning lindring i bevillningen eger rum, skola, då inkomsten icke uppgår till 1,200 kronor, från tilläggsbevillningens utgörande vara befriade och, då inkomsten uppgår till 1,200 kronor men icke till 1,800 kronor, erlägga tilläggsbevillning med endast femton öre för bevillningskrona; börande denna tilläggsbevillning på enahanda sätt som bevillningen af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de under år 1897 infallande uppbördsstämmor uppbäras samt i behörig ordning redovisas;

samt

6:o) att herr *O. A. Ericssons* ofvannämnda motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Slutligen hemställer utskottet,

7:o) att herr *von Strokirchs* ifrågavarande motion måtte anses hafva förfallit.

Stockholm den 15 maj 1895.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservation

af herrar af *Burén*, friherre von *Schwerin*, *G. Jansson*, *Bromée* och *I. Månsson*, hvilka anförde:

»I fråga om sättet för utgörande af den för år 1896 föreslagna tilläggsbevillning har utskottet biträdt Kongl. Maj:ts vid innevarande års riksdag för tredje gången upprepade, af Riksdagen allt hitintills afslagna framställning, att fullständig befrielse från tilläggsbevillningen måtte medgifvas dem, hvilka för inkomst vore taxerade till belopp understigande 1,200 kronor, samt att för inkomst uppgående till 1,200 kronor, men understigande 1,800 kronor, endast skulle utgöras half tilläggsbevillning.

Beträffande samma förslag yttrades i en vid 1893 års bevillningsutskotts betänkande i ämnet afgifven reservation följande:

»Ehuru vi i princip icke hafva något att erinra mot att, på sätt utskottet ifrågasatt, de inkomsttagare, hvilka äro taxerade för inkomst från 800 kronor intill 1,800 kronor, erhålla lindring vid tilläggsbevillningens utgörande, hafva vi likväl under för handen varande förhållanden icke kunnat biträda utskottets förslag i denna del. En så utsträckt lindring, som den utskottet förordat, har nemligen icke synts oss böra ifrågakomma under annan förutsättning, än att en motsvarande förmån beredes de små fastighetsegarne, och detta så mycket mindre, som lindringen enligt utskottets förslag skulle komma att åtnjutas icke allenast af de för inkomst af arbete taxerade, utan äfven af de för inkomst af kapital taxerade.

Då emellertid de förslag till beredande af lindring jemväl för de mindre fastighetsegarne, som af oss inom utskottet framstälts, derstädes icke vunnit någon anslutning, hafva vi, oaktadt vi icke kunnat godkänna de skäl, som deremot anförts och hvilka väsentligen gått derpå ut, att man i en fastighets större eller mindre taxeringsvärde icke skulle ega någon lämplig utgångspunkt för bedömande af egarens förmåga att bära tilläggsbevillningen, likväl, vid det förhållande att dessa skäl vid den urtima riksdagen fått göra sig gällande, icke ansett oss för närvarande med någon utsigt till framgång kunna vidhålla dessa förslag.

Under sådana förhållanden hafva vi emellertid funnit oss icke kunna tillstyrka någon utsträckt lindring vid tilläggsbevillningens ut-

görande utöfver hvad den urtima Riksdagen medgaf. För denna vår åsigt hafva vi funnit stöd i den diskussion, som vid nämnda riksdag egde rum inom Andra Kammaren och hvilken, enligt vår uppfattning, nogsamnt ådagalade, att kammaren endast af den orsak, att den ansåg den då ifrågasatta tilläggsbevillningen vara en provisorisk åtgärd, som måste tillgripas, medgaf, att vissa inkomsttagare erhöles befrielse från denna bevillning, utan att samma förmån bereddes fastighetsegare i motsvarande ekonomiska ställning.

Intill dess genom revision af bevillningsförordningen sådana åtgärder hunnit vidtagas, att alla, som ega mindre förmåga att bära de genom försvars- och skattefrågornas lösning uppkomna bördorna, erhålla skälig lindring, synes det oss i alla händelser vara af stor vikt, att undantag härifrån icke af Riksdagen göres för någon särskild klass af skattskyldige.»

Den i ofvan intagna reservation sålunda uttalade mening blef bestämmande för 1894 års bevillningsutskott, som — med erinran att åt särskilda komiterade uppdragits att revidera gällande bevillningsförordning och att samma års Riksdag med hänsyn till detta förhållande afslagit en del inom Riksdagen väckta förslag om ändringar i nämnda förordning — dervid uttalade, att, då tilläggsbevillningen endast vore en höjning i den nu utgående bevillningen af fast egendom och af inkomst — om den ock, på grund af den kommunala beskattningens samband med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, föreslagits att utgå utan sammanblandning med sistnämnda bevillning — några nya grundsatser vid då pågående riksdag icke torde böra tillämpas å tilläggsbevillningen mera än å bevillningen af fast egendom samt af inkomst.

»Utskottet anser dock», anförde utskottet vidare, »i likhet med Kongl. Maj:t och i öfverensstämmelse med Riksdagens i skrifvelse den 27 november 1892 uttalade önskan, lämpligt, att de lägst taxerade inkomstkategorierna befrias från nu ifrågavarande beskattning. Utskottet kan dock icke tillstyrka, att i sådant hänseende nu medgifves en mera utsträckt frihet än den af 1892 års urtima Riksdag äfvensom vid nästlidet års riksmöte beslutade. I enlighet med hvad nyss anförts håller nemligen utskottet före, att Riksdagen, i afvaktan på det förslag till ändringar i bevillningsförordningen, för hvars utarbetande redan anstalter träffats, bör i möjligaste mån äfven i nu ifrågavarande afseende undvika ändringar i hittills tillämpade bestämmelser. Utskottet anser således, att de af Kongl. Maj:t föreslagna bestämmelser om befrielse från eller nedsättning i tilläggsbevillningen böra utbytas mot allenast

föreskrift om befrielse från nämnda bevillning för dem, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp understigande 800 kronor.»

Berörda uttalanden hafva enligt vår åsigt alltjemt gällande kraft, och någon anledning att frångå de deri angifna principer förefinnes enligt vår åsigt ej i det förhållande, att den för år 1896 föreslagna tilläggsbevillning blifvit satt till ett så betydligt lägre belopp, än hvad under de begge nästföregående åren varit fallet.

Deremot synes oss den omständighet, att resultaten af den pågående revisionen af bevillningsförordningen sannolikt komma att föreläggas 1896 års Riksdag, mana Riksdagen att ej nu öfvergifva de af Riksdagen i detta afseende hittills följda grundsatser.

Under sådana förhållanden anse vi det ej förefinnas skäl för Riksdagen att frångå sitt redan upprepade gånger i detta ämne fattade beslut och hemställa vi fördenskuil:

dels att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts proposition angående en särskild tilläggsbevillning för år 1896 icke kunnat oförändrad bifallas, måtte besluta, att såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1896 bevilja en särskild tilläggsbevillning af 1,350,000 kronor att, utan sammanblandning med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af nämnda års bevillningstaxering utgå med 30 öre för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst, dock så, att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevillningsförordning lindring i bevillningen eger rum, skola, då inkomsten *understiger* 800 kronor, från tilläggsbevillnings utgörande vara befriade; börande denna tilläggsbevillning på enahanda sätt som bevillning af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de under år 1897 infallande uppboädsstämmor uppbäras samt i behörig ordning redovisas;

dels ock, för den händelse att vår berörda hemställen vinner Riksdagens bifall, att Riksdagen måtte vidtaga de deraf påkallade förändringar i det af utskottet upprättade förslag till förordning angående tilläggsbevillningens utgörande.»